

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejema.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,20 —

V upravnštvu prejemam:

za

celo leto naprej 30 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 53.

V Ljubljani, v torek 5. marca 1901.

Letnik XXIX.

Za varstvo kmetijskih interesov pri trgovskopolitičnih zadevah.

Na vse drugo prej mislijo avstrijski politiki, kakor na varstvo poljedelstva. Kmečki stan jim je ono veliko jezero, iz katerega se samo zajema, a kateremu se nič ne dova. Iz kmečkega stanu se jemljejo davki in vojaki, iz njega se iztiskuje z vijakom vse, kar država potrebuje, a da je treba kmeta tudi varovati, tega se avstrijski politiki redkokdaj spomnijo, in če se spomnijo, svojih namer ne izvrše. Od zunaj, iz drugih držav prihaja po izbornih prometnih sredstvih velika množica tujega pridelka, kateri izpodriva našega ali mu vsaj tlači ceno, tako da naš kmet več izhajati ne more. Pri sklepanju trgovskih pogodb z drugimi državami odločuje po navadi le velika obrt. Take pogodbe delajo pota tovarniškim izdelkom, a na ubogega kmeta se navadno ne jemlje ozira. Židovsko časopisje pa boj industrije proti poljedelstvu podpira s pristranskimi poročili. Zato so pa naši poslanci iz „Slovanskega centra“ — dr. Šusteršič in tovariši — storili jako koristen korak, ko so stavili v državnem zboru sledeči predlog:

„Znano dejstvo je, da bje poljedelstvo skozi desetletja že težek boj za obstanek. Vedno višji so troški za pridelovanje, vedno težje se prodaja, vedno hujša in pogubnejša je konkurenca. Kmetijska posestva so vedno bolj grozno zadolžena, prisilnih dražb je vsako leto več, in resno se nam je bati za prihodnost našega kmetijstva.

Tu bi bilo pač potreba, da bi se ob takih razmerah vsi krogi trudili, da ohranijo poljedelski stan propada, ki je moč in podpora vsake zdrave države, in bi to mogel biti tudi pri nas, če ne bi bili drugi ljudski krogi udarjeni s slepoto, in če bi zlasti vlada gledala na svojo dolžnost.

Mesto tega pa vidimo, kako velik del industrije prihodnjo uredbo gospodarskih razmer do Ogrske, premembo našega carinstva in trgovskih pogodb z drugimi državami izrablja za to,

da meče ostalemu svetu pesek v oči gledé svojega lastnega položaja in gledé poljedelskih razmer. Mi moramo pa tudi gledati, kako se od državne strani ta pohlepnost hrani in krepi.

Mi zastopniki trpečega poljedelskega stanu pa ugovarjamo proti takemu postopanju, mi povzdiguemo svoj glas zoper agitacijo, ki se z denarjem in tiskom vrši proti pravičnim zahtevam poljedelstva, mi zahtevamo, da tudi kmet, ki je hranitelj ljudstva, pride do besede v gospodarskih vprašanjih in zlasti v trgovski politiki.

Zato predlagamo:

Visoka zbornica skleni:

C. kr. vlada se pozivlje, da v smislu cesarske naredbe z dné 21. kim. 1899. drž. z. št. 176, pri novi ureditvi našega razmerja do Ogrske, pri reformi avtonomnega carinskega tarifa in pri obnovitvi trgovskih pogodb z zunanjimi državami v svojih predlogih z vso skrbjo gleda na interese poljedelstva in se pri tem odločno ustavi samopridnim nakanam industrijecev in prekupovalcev.

Na Dunaju, 12. svečana 1901.

Kubik, Bomba, Pihuliak, dr. Dlužanski, dr. Gladyczowski, Povše, Fijak, Vencajz, Wilk, Barwinski, dr. Šusteršič, Žičkar, dr. Žitnik, Pfeifer, dr. Stojan, Berks, Pogačnik, dr. Gregorčič, dr. Hruban, Szajer.

Nekaj odgovora.

Uredništvo „Edinosti“ je zares v zavidljivem položaju. Gradiva mu ne zmanjka. Štirinajst dni dolge članke ponatiskuje zdaj iz „Slov. veka“, zdaj iz mladega „Juga“, ki ima to prednost, da se tiska „v največji dunajski tiskarni“ in ki trdi, da je darwinizem največja priporitev, kar jih ima zabeleženih človeštvo v svojih analih od vesoljnega potopa pa do danes; „Dobrobranke“ mu pišejo v svojem ali v „imenu vseh“ bridke polemike proti katol.-narodnim poslancem; za „teologični“ del skrbi bodoči unijatski nadpop tržaški — in zdaj je še g. Makso našel testo, ki se da vleči lepo po celi mizi: prepir z našim listom. Kadar člo-

vek misli, da bo temu raztezanju konec, ker ni več nikjer prostora, da bi se še prijelo, pa nam „Edinost“ kako malenkost podtakne.

Kdaj smo mi n. pr. trdili, da dr. Gregorin, čegar delavnost in rodoljubna požrtvovalnost je znana širom slovenske domovine, nima zaslug za saniranje rojanskega društva? Kje smo rekli, da so grobokopi gospodarskih društev v onih krogih, v katere se mi bajé zaganjamo? Nismo-li rekli, da ne odrekamo vrednosti gospodarskim društvom v trž. okolici, nego da se nam le gabijo bombastična imena in hvalisanje ad infinitum, kakor je v navadi pri „Edinosti“? Vsekako nas veseli priznanje, da je v stvari rojanskega društva bilo „krivde“; ista pa ne leži v tem, da je to društvo posnemalo „kranjske vzglede“, nego nekje drugod. Res pa je, da te krivde nimajo na vesti ljudje, ki igrajo kako ulogo v tržaškem javnem življenju — sedaj namreč! Ker je pa, kakor slišimo, stvar sedaj poravnana in škoda, ki jo je društvo trpelo, že deloma popravljena, ne perimo starega perila!

Kar se tiče „zavoda sv. Nikolaja“, naj tukaj konstatiramo, da je baš naš list med slovenskimi dnevniki največ pisal v prilog tej prepotrebni ustanovi. Ali hoče uredništvo „Edinosti“, da mu upošljemo dokazila? „Gospodarsko društvo“ se nam seveda ta zavod ni zdel. Kaj moremo za to, če imamo o gospodarskih društvih druge pojme, nego avtor „tržaške gospodarske organizacije“! Sicer pa morda najde „Edinost“ v svoji matici tudi drugih vzgledov, da si pomaga nje „gospodarska“ organizacija z veseliciami, pod lastno ali tujo zastavo.

Gledi Istre ponatiskuje „Edinost“ sama sebe, oziroma neki govor posl. Kompareta, iz katerega izhaja, da tam gospodarsko delovanje ni mogoče, ker ni na razpolago delavnih moči. No, mi smo baš o tem predmetu nedavno stavili konkretne predloge, kako bi se temu nedostatku odpomoglo. Najel naj bi se več uradnik za več takih zadrug skupaj. En dan na teden bi posloval v tem, drugi dan v drugem kraju; tako bi lahko vodil 5—6 zadrug. Za ta naš, lahko izvedljiv predlog

se pa gospodje, katerim je na srcu gospodarski blagor trpinov v Istri, niso zmenili, menda pač za to ne, ker nočejo, da bi jim kak nepoklicanec posegal v delokrog.

Reasumirajmo! Naš namen ni bil nikdar, da bi se hoteli bojevati proti gospodarskim društvom v Trstu in okolici. Ta društva nas vesele, v kolikor izpolnjujejo svoj namen. Mi smo hoteli le opozoriti gospode unijatoma ne, duhovnega in posvetnega stanu v Trstu, da bi imeli mnogo nujnejšega dela, nego zavajati ljudstvo v druge obrede. (Iz rimskih katoličanov naj postanejo unijati! Rimski katoliki naj se združijo z Rimom! Ni-li to že contradictio in se, ne gledé na posledice, ki bi taki prestopi, ako bi jih Rim dovolil, imeli za naš celokupni narod?! Simpatij Srbov in Rusov, za katere se Tržačani radi navdušujejo, bi nam vsekako ne povečalo, če postane del naroda unijatski.)

Torej le na potrebno pozitivno delo v resnično korist naroda smo hoteli opozoriti tržaške vodilne kroge, katerim bi se inače ako se ne poprimejo še intenzivneje nego doslej tega dela, morda lahko očitalo, da poznajo narod le za časa volitev.

Ali je „Edinost“ sedaj zadovoljna? Ako še ne more premagati svoje gostobesednosti, smo ji tudi nadalje na razpolago, s pogojem, da ne bo zavijala ter nam podtikala stvari, katerih v našem listu ni in ni bilo. Od „Edinosti“ pa zahtevamo, da pretrga zveze z onimi, ki nimajo drugega smotra, nego izpodkopavati katoliško prepričanje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. marca.

Parlamentarna kriza rešena.

Včeraj se je končno rešila dolgotrajna kriza v parlamentu in zagotovljenega je nekaj upanja, da bo parlament prišel z resnim delom. Rešitev je bila odvisna, kakor se splošno trdi, samo od češkega kluba. Parlamentarna komisija tega kluba je že včeraj dopoldne sklenila predlagati plenumu tega kluba, naj nikar ne ugovarja predlaganemu dnevnemu redu: 1. predloga o vojaških novicah, 2. državna žganjarina, 3. investicijska

LISTEK.

Svetovna trojad.*

Klic ob začetku novega veka.

Gen. 9, 27. Dilatet Deus Japhet et habitabit in tabernaculis Sem, sitque Chanaan servus ejus.**

1.

Vas kličem, vi blagi rodovi:
Romani, Germani, Slovani!
Vsi Jafet očaka sinovi,
mogočniki zemlje izbrani!
Po rodu in krstu ste brati,
po umu in srcu bogati:
podajte si bratske roké,
vsi bódite eno srce!

2.

Sovraštvo, zavid, se pogrezní,
nasprotja med nami ne bodí!
Enojni vsi v bratski ljubezni,

* Nemški bi se menda reklo: Die Welt-Trias.

** I. Mojz. 9, 27. Razširjaj Bog Jafeta in prebival bode v sotorih Semovih, in Kanaan bodi mu suženj.

ker vsi smo si v bližnjem sorodi.
Vsa krv ta je mešana naša,
to vemo, to nihče ne praša —
in sicer nikomur na kvar,
ker milih nebes to je dar.

3.

Med nami nič „moje“, nič „tvoje“,
nič „naše“, nič „vaše“, ne čuj se;
rodov kar je naših na voje,
vzajemno imetje množuj se!
Kar uma je biserov zlatih,
kar srca cvetlic je krilatih:
poštena nas vseh naj bo last,
enako vsem bodi nam v čast!

4.

Dovolj je na svetu prostora,
vsem zemlje, blagá, je dovolje:
um torej pač zmaga mora,
da vidimo, kar nam je bolje.
Proč z mečem, proč smrtno orodje —
pot kážite boljši nam vodje:
prosveta in svóbeda, mir,
blaginje svetovne so vir!

5.

Bog Jafetu dal je vladarstvo,
iz Sema zveličanje izhaja,

Kamitom je kazen sužnarstvo,
počasi rešitev jim vstaja —
pa enega vsi smo Očeta,
to vera velepa nam sveta:
luč néšita Jafet in Sem
Kamitom — nesrečnikom tem!

6.

O géniji vi razsvetljeni,
kar božja vas roka je dala,
voditelji ljudstev iskreni,
to prošnja je moja nemala:
vsi prapor ljubezni, edinstva,
vsinašega prapor bratinstva
visoko povzdignite gor
vesoljnemu svetu v nazor!

7.

Vsi: Nemci, Slovani, Latinci,
ljubečih se bratov rodovi,
vsi eno smo mi: Jafetinci —
v prosveti si verni drugovi!
In zrló bo mlado stoletje
človeštva edinstvi cvetje —
ah, kólik bo zločnosti sad,
vsemožna svetovna trojad!

Mih. Lendovšek.

Bombonel lovec panterjev.

(Priobčil Gašpar Majar.)

(Dalje.)

Prvi lovski poskus Bombonela na pantra ni bil posebno srečen. Neki star Arabec mu je bil pokazal goščavo, kjer naj bi prežal na panterja. Dobro si je bil svest nevarnosti, zavoljo tega je pisal prijatelju v Alžir, da bo to noč čakal panterja in da bo za slučaj, da drugo jutro najdejo le njegove kosti, arabski rod, katera ga je gostoljubno sprejel, popolnoma nekriv. Tako na vse pripravljen se poda še pred solničnim zahodom v odkazano goščavo, kjer priveže kozo kakih petnajst korakov od sebe. Mesec je bil poln, pa se zdaj pa zdaj skrli za oblake. Le redkoma, v presledkih je zamogel Bombonel razločno videti, kar plane ravno v trenotku popolne temine, ko se je bila koza večkrat že oglasila, neka zver, katere pa ni mogel razpoznati, na kozo, ki zakriči, kakor bi jo kedo zadavil.

On pomeri, skuša še enkrat z očmi prodreti temino, pa ne vidi drugega kakor neko črno stvar; da mu pa ne uide taka lepa priložnost, napne in ustrelí. Čuje so

predloga. Vendar pa mora klub zahtevati, da se vsa vartviri iunctim mej investicijsko predlogo in raznimi, za Česko važnimi gospodarskimi zadevami. Mej temi je v prvi vrsti uravnavna rek na Českem, pred vsem Vltave in Labe. Koncesije v političkem in narodnostnem oziru so Čehi za sedaj opustili in s tem ustregli levičarskim strankam. O posvetovanju kluba samega ni še nikakega poročila, a da so se zjediniili glede sestave dnevnega reda za današnjo sejo, to kaže sklep poslanske zbornice, ki je z vsemi proti Schönererjanskim glasovom odobrila predlog poslanca Skeneta, naj ostane danes pri določenem dnevnem redu. Zmagala je torej vlada, ki sedaj ne bo odgodila zasjedanja parlamenta, marveč dovolila, da zboruje do meseca maja. Reševale pa se bodo v tej dobi poleg vladnih predlogov samo zadeve narodno gospodarskega značaja.

Državni zbor.

Z Dunaja se poroča, da državni zbor ne bo zboroval do 31. marca. Dne 17. marca bode zasjedanje prekinjeno ter se zopet nadaljevalo po Veliki noči. Včeraj seja socialno političnega odseka ni bila sklepna, ker niso k seji prišli Čehi. V včerajšnji seji je prišlo do jako ostrih napadov mej soc. demokratičnim učiteljem Seitzem in kršč. socialci. Seitz je govoril o izjavah člana gospodske zbornice dež. glavarja predarlskega Rhomberga, ki je nekatere liberalne in soc. demokr. učitelje precej trdo prijel. Ko je Seitz govoril, da je bil nek učitelj odpuščen, ker je nosil plavico, zaklical je Lueger: „Prav tako! Dober Avstrijec in dober patrijot mora biti!“ Poslanec Schalk: „Denuncijant!“ Lueger: „V Nemčiji ne sme škiliti. Dolžnost je tudi, da se ljudi, kakoršen je Seitz, iz šole vrže!“ Schneider k Seitzu: „Vi hočete biti učitelj? Vi ste židovski poba!“ Seitz: „Učitelje se hoče prisiliti, da stopijo v službo klerikalizma.“ Strobach: „Lažnik!“ Ellenbogen Strobachu: „Vi ste pijani!“ Strobach: „Vi ste žid! Z židi, ki se vtikajo mej našo mladino, v ječo!“ Wolf je razsajal proti gosposki zbornici, v kateri ne sedi noben njegov somišljenik (Smeh), zato se niso mogli še zavrniti napadi na njegovo stranko, ki so bili izrečeni v gosposki zbornici, katera naj se odpravi. Razni češki govorniki so govorili češki. V razpravo je prišel nujni predlog poslanca Czernyja, naj se razveljavi Kielmanseggov ukaz uradnikom. Dr. Lueger je govoril proti in v svojem govoru ostro napadal protiaustrijsko delovanje nekaterih učiteljev. Iro in Wolf sta mej njegovim govorom pela Luegerjevo koračnico. Lueger: „Ako je učitelj republikanec, tedaj je krivoprišežnik ali je pa svojo prisego prelomil. Isto velja o Schönererjancih. Schönererjance moramo pomesti iz šol. Ne sme se dopustiti, da učitelji v šolah uče Darwinov nauk.“ Socialni demokrati kriče. Lueger: „Ako Vas pogledam, bi menil, da se nad Vami izpolnjuje Darwinova teorija.“ Nujnost je bila odklonjena. Fressl je nujno predlagal, naj se spremeni § 54 šolske postave z l. 1883. Nujnost je bila odklonjena in sprejet je bil predlog

krik, težko sopenje in krčevito stezanje živali. On obstoji in se ne gane, puško ob licu in prst na drugem prožniku ter čaka ves napet, dokler se dim ne razkadi. Ob enem pretegnejo oblaki in blede mesec razsvetli morišče, na katerem leži stegnjena, mrtva žival. On pristopi in — vidi velikega kozla, očaka črede, katerega je bilo zvalilo meketanje kože v njegovo pogubo. V drugo pa je prišel res panter, planil na kozo, jej zdrobil glavo ter jej razporil strani. Dobro ga je zadel Bombonel ter ga prestrelil ravno skozi sredo telesa, kar je bilo razpoznavno iz krvavih sledi; a zver je ušla, ved je ni bilo videti.

Drugi panter mu je srečno odnesel kozo v gozd, ker je prav tisti čas oblak zakril mesec, pa tudi ker se je lovec bal, da zopet ne vstreli kozla mesto zveri. Tretjega je pa zadel lovčeva svinčenka, čeravno je bila tema. To se je zgodilo 26. februarja l. 1886. Odslej je bil zagotovljen Bombonelu sloves panterjevega lovca, in ta sloves se je širil na daleč okoli. Pogostokrat so ga vabili arabski rodovi, naj reši njih čede požrešnega pantra.

Vsled takega povabila se je podal en-

posl. Skeneta, o katerem poročamo na drugem mestu. Seja se je končala ob 11. uri po noči.

Ministerska kriza v Španiji.

Minuli teden je ministerski predsednik Azcarraga podal ostavko svojega kabineta, a še le včeraj se je dobil mož, kateremu je kraljica mogla naročiti, naj sestavi novo vlado. Ta mož je marki Villaverde, ki je dobil nalog, naj sestavi konservativni kabinet. Kraljica se je, kakor znano, najprej obrnila na dosedanjšega kabinetnega načelnika Azcarrago, a ta ni mogel postaviti konservativne vlade, ker mu je odločno nasprotoval vodja konservativne stranke Silvela. Novi kabinet bo po poročilu listov takole sestavljen: Marki Villaverde prevzame predsedstvo in finance, marki Pydal zunanje zadeve, marki Vadillo pravosodje, general Linares vojno, Ramos Yzquierdo mornarico, Allende Salares notranje zadeve, grof Tejada de Valdoso nauk in Aparicio javna dela. Silvela torej tudi v tem kabinetu ni, pač pa je obljubil vsestransko podporo v zbornici. Vsi imenovani možje pripadajo konservativni stranki, konečna odločitev je odvisna od sklepnega posvetovanja Villaverde s kraljico. Listi trdijo, da se s tem načinom rešitve ministerske krize ne premeni dosedanj vladni sistem, kar pa ni verjetno, ker bivši kabinet ni bil strogo konservativen.

Dewet v državni Oranje.

Glasom brzozavnih poročil, ki so nam došla včeraj o najnovejših dogodkih na južnoafriškem bojišču, se nahajata Dewet in Stein od 1. t. m. dalje že na oranjskih tleh. Oficijelno se naglašja, da sta 28. februarja z osmimi vozovi prekoračila izredno naraslo reko in srečno dosegla nje desni breg. Vprašanje navstaja le, kje in iz kakega vzroka se je to zgodilo in če se ta vest sploh uresniči v tem obsegu. Čitatelji se gotovo še spominjajo poročila, v katerem se je trdilo, da je Dewet ob levem bregu zajet in se dejanjsko niti več ganiti ne more. Od Navorpta do Hopetowna se je razprostiral neprodorni vojaški kordon, reka pa je tako narasla, da je ni mogoče prekoračiti. V takem položaju se je nahajal Dewet po tem poročilu pred kakimi desetimi dnevi. Sedaj pa nakrat sporoči lord Kitchener: Deweta smo — prisilili, da se je podal na severni breg reke Oranje. Z drugimi besedami se to pač pravi: Zviti Angleži so prisilili Deweta, da je dosegel svoj namen, ker, ako se je res nahajal v taki stiski, mu je bilo gotovo mnogo na tem, da odnese zdrave pete in reši, kar se sploh da rešiti. — Gorje pač angleški referenti ne morejo pačiti resnice, kakor v tem slučaju.

Dopisi.

Iz Dolenje vasi. (»Sl. Nar.« v odgovor.) [Konec.] Le nekaj besedij o spovednici in o tretjem redu! Zakaj pravite, »da meni spoved pregledavo dela?« Ali sem se branil še kedaj koga izpovedati, morda Vas, gg. dopisniki »Sl. N.«? Kar se pa godi v spovedi, o tem Vam pa ne bom odgovarjal. Tu imate torej

krat v Kabilsko gorovje dva dni hoda od Alžira. Tje dospelšemu dajo kozo s kozličem ter ga peljejo v golo skalovje. V sredi povesine je bil pa vendar osamljen mastikov grm, ki se mu je zdel jako pripraven za skrivališče; on odslovi torej Arabce ter jim naroči, naj se todi okoli ne potikajo, ampak naj se vrnejo še le po solnčnem vshodu. Zaman pa je prežal prvo, drugo in tudi tretjo noč na pantra.

Tudi četrto noč je minilo že do dveh po polnoči, ko zapazi, da za kol privezana kozja se le redkoma odziva kozliču ter se nemirno ozira okoli sebe. Mesec je jasno svetil, kar vgleda Bombonel, sledeč pogledu kozinemu senco, ki je bila videti kakor na trebuhu ležeč človek. Priplazi se do 30 ali 40 korakov.

Bil je lahko Arabec, ki bi ga zavrtno napadel, da bi se polastil njegovega orožja. Bombonel se torej pripravi, da ga pošteno sprejme, ko bi kaj takega nameraval. Toda motil se je; bil je panter, ki se je prilazeval v senci ob skalinah. Naenkrat, kakor strela, je bil nad kozo, da še videti ni bilo mogoče, kedaj je skočil.

(Dalje prih.)

popolnoma prosto roko. Zapomnite si to za vselej! Glede tretjega reda, »ki mi ne ugaja« po Vaši trditvi, Vas pa samo to-le vprašam in prosim: Kedaj sem se izrazil, da »hoče celo mene župnik z vrvjo prevleči?« Govorite, prosim Vas gg. dopisniki »Sl. N.«, kar povejte, kje ste to slišali, potem bom jaz že storil svojo dolžnost. Vsakemu pa povem v brk, da mi ni in ne bo všeč tretjerednik, ki naroča ali bere »Rodoljub« in »Sl. Narod«, in se brati z liberalci v javnem in zasebnem življenju ter ga Vi zeto »razumnega in pobožnega« imenujete.

Kadar pišete v »Sl. N.« resnične in neresnične dogodbe iz naše vasi, vselej našega g. župana z menoj oherate. Tako tudi v dopisu dne 7. febr. t. l. Zato tudi danes to-le izjavim o g. županu. G. Naceta spoštujem radi njegovih dobrih lastnosti, katere kaže posebno z usmiljenjem glede naših siromašnih ljudi. V tem dopisu pa trdite, da je g. župan »prišel do nekega prepričanja«. To ste pa pogodili. Do prepričanja je gosp. župan že davno prišel in bo še bolj prišel, posebno, kakšni so destikrat »inteligentni« liberalci. Zato se menda g. župan ne bo zbal te »inteligence« in bo zopet naročil »Slovenca«. Vsaj ve, da mu je verno ljudstvo izročilo župansko čast in ne »inteligenco«.

Čč. gg. dopisniki »Sl. N.«, zakaj pa na koncu dopisa toliko poudarjate »mirne učitelje«? In ali hočete res »zob za zob«, kakor pišete? V interesu istih gg. »mirnih učiteljev« Vam rečem, počasi vozite in ne kličite k Filipom! Če pa le hočete, da bo vojska, nikar potem več tako ne ravnajte, kakor v nekih zadevah! Gg. učitelja Gregorač in Zupančič že vesta, v katerih. Sicer pa mislim, da sem bil dovolj prijazen z gospodi učitelji, dokler niso začeli sami ne-taktno ravnati.

K sklepu Vas, č. gg. dopisniki »Sl. N.« to-le prosim: Kolikor veste hudobij in krivic, ki sem jih jaz storil, le spravite vse v javnost! Le ne pozabite se podpisati s pravim imenom. Na dopise pa, kjer ne boste pristavili pravega podpisa, Vam pa danes prvič in zadnjič odgovarjam.

Fr. Žužek,
kapelan.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. marca.

Pozor ljubljanski volivci! Imeniki za občinske volitve ljubljanske so razpoloženi. Opozarjamo volilce, naj si volilni imenik na magistratu takoj ogledajo, da se tako o pravem času pride v okom pomotam. Po preteku reklamacijske dobe je vsaka reklamacija brezvspešna.

Imenovan je definitivnim pomočni sluga pri davkariji v Kostanjevici Fran Jančkovič.

Imenovanja na pošti. Poštnimi praktikanti so imenovani gg. Karol Taucer v Trstu, Peter Bernečič v Pulju in Mat. Zupan v Ljubljani.

Občinski svet ljubljanski ima danes ob 5. uri popoldne sejo

Benefica. Opera pevka slovenskega gledališča gdč. Carneri bode imela dne 12. marca svojo benefico. Pela se bode opera »Ples v maskah«.

Umrl je v Celovcu inspektor rudnikov g. Ferdinand Seeland, tast gosp. profesorja dr. Sketa.

Sestanek šentjakobskih župljanov. V sredo 6. t. m., ob 8. uri zvečer, se vabijo vsi župljani šentjakobske fare k prijateljskemu sestanku v gostilno »Miramar«. Razgovarjalo se bode o konkurenčni obravnavi novega šentjakobskega župnišča.

Katoliška družba za Kranjsko bo imela dne 12. t. m., točno ob polu 8. uri zvečer, svoj letni občni zbor v bralni društveni sobi v Katoliškem domu. K temu zborovanju se društveniki vabijo. Dnevni red: 1. Poročilo, 2. volitev društvenega odbora, 3. slučajnosti.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. Včeraj popoldne do 8. ure zvečer so imeli ljubljanski porotniki opraviti z 19 letnim mesarskim pomočnikom Jož. Turšičem iz Cirknice. Obtožba ga je dolžila, da je svojemu strijcu mesarju Janezu Pintarju na Rakeku ukrad iz zaprte skrinje, za katero

si je omislil ponarejen ključ, okolu 1050 K denarja. Obtoženi, ki je v preiskovalnem zaporu priznal, da je ukrad okolu 840 K, je pred porotniki trdil, da je vzel samo okolu 300 K, ostalo si je pa prislužil. Obtoženec je dal spraviti svoji ljubi Ani Gabrenje 780 K, 170 K pa so našli skritih v mrvici. Zanimivo je bilo, da je obtoženec vsaki priči povedal nekaj »grehov«. Obsojen je bil na sedem mesecev. Zagovornik dr. Poček je prijavil priziv.

Železničar. organizacija. Predvčeraj zvečer ob pol 7. uri se je vršil v tukajšnji Česnovarjevi gostilni razgovor železničarjev zaradi pristopa k »prometni zvezi«. Razgovor je bil živahen, vsi so predlagali potrebo dobre in poštene organizacije. Upati je, da se vendar enkrat zdani tudi na železnica!

V slovo. Pred malo dnevi poslovil se je od c. kr. okrajnega sodišča v Kranju g. sodni svetnik Juvandič. Bil je mož, ki si je s svojim uljudnim in modrim nastopom pridobil občno zaupanje strank, ki so imele pri njem opravka. Kolikor nam je znano, tolmačimo željo ostanovnikov kranjskega sodnega okraja, ako možu poštenjaku tem potem izrekamo zahvalo za njegovo postrežljivost.

Slavnim županstvom na uvaževanje. Po raznih dogodivših se slučajih doznavamo, da tržaška bolnišnica, oziroma uprava iste — tirja od občin zneske za razne bolnike, dasi so že razna podporna društva plačala iste stroške. Mi ne trdimo, da se to dogaja vedoma, ali fakt je, da se dogaja! Vsako podporno društvo mora plačati bolniške stroške za 28 dni za vse one, ki so zavarovanju podvrženi. Zato bo umestno, ako se občine v sličnih slučajih informirajo, predno plačajo take stroške!

Pred celjskimi porotniki je bil obsojen 39 letni tesar Franc Vodeb iz celjske okolice, ker je Jožefa Vodeba pobil s sekuro, na tri leta težke ječe. Istotako kazni je dobil 20 letni Mat. Deželak od sv. Krištofa pri Laškem, ker je s kolom pobil Frana Bizjaka, ki ga je v pijanosti s kamenjem napal.

V Radgoni so našli samo 97 Slovencev (!) in 1662 Nemcev.

»Notranji jezik« pri sodiščih. Zanimivo knjižico smo dobili pred kratkim v roke: »Disciplinarna istraga proti dr. Gjurgju Ferri«. Dr. Ferri, c. kr. sodni pristav v Vrgorcu v Dalmaciji, se je predzrnil, da je v civilnih in kazenskih stvareh do drugih okrajnih sodišč in do okrožnega sodišča v Splitu rabil hrvaški jezik in ne italijansčine, kakor drugi sodniki. Predsedstvo okrožnega sodišča in deželno višje sodišče sta ga pri-jeli in opomnili, da mora pisati italijansko. Pritožil se je na pravno ministerstvo in na najvišje sodišče, ki sta ga zavrnili, in bil je tudi disciplinarno premeščen kot kazni za hrvaško uradovanje. Ta zadeva je pa prišla slednjič pred disciplinarni senat c. kr. vrhovnega sodišča na Dunaju, ki je potrdil kazni Ferrijevo. V tej razsodbi pravi senat, da je »notranji jezik« dalmatinskih sodišč italijanski, »če ne temeljem pozitivnega zakona, pa vsaj temeljem izročila in dolgoletne navade«, in da »skoro ni dvoma, da spada tudi občevalni jezik posameznih sodišč v področje notranje službe«. S tem je hrvaščina skoro izključena iz sodišč, in samo še v občeivanju s strankami se je more posluževati sodnik.

Ljubljanske novice. Priklenjen most. Zgradba novega Franc Jožefovega mostu je v toliko napredovala, da je sedaj most že zvezan. Dosedanjo postavljeno leseno tramovje so morali namreč privezati z železnimi verigami, da vse skupaj narastla voda ne odnese. — Tivolski nasadi se bodo letošnje poletje znatno prenavarili. — Poskus en samomora. Danes zjutraj se je pri železniškem prehodu nasproti novi jezdarni vrغل pod tovorni vlak 17letni čevljarski pomočnik Janez Šetina, stanujoč v Čevljarskih ulicah št. 3. Vlak ga je vlekel seboj okolu 100 metrov, predno je mogel strojevodja ustaviti vlak, vender Šetina ni bil mrtev, ampak je dobil hude poškodbe samo na glavi in na hrbtu. Šetina je sam vstal in s stražnikom šel celo do mestnega magistrata, kjer so ga obvezali in odkoder so ga odpeljali v bolnico. Dvomi se, da bi Šetina okrevl. Vzrok poskušnemu

samomoru je „nesrečna ljubezen.“ Čevljarski pomočnik Šetina je bil zadnji čas tudi od soc. demokratske agitacije zmešan. Delal je pri čevljarskem mojstru Erjavcu, ki je že v nedeljo opazil, da se fantu nekaj blodi. — V s o b o z a p r l se je v stolnem župnišču znani pijanček Anton Pirnat, ki je prišel v župnišče beračiti, ter je skozi okno upil na ljudi. Končno se je odklenil in nesel ključ k Nagyu. Stražnik ga je odvedel na magistrat. — V v o d o p a d e l je danes popoldne neki delavec tesar pri gradnji novega mostu, a so mu pravočasno iz narasle vode pomagali.

Od raznih strani Nesreče na elektriški železnici. V Berlinu je elektriška železnica v preteklem mesecu štiri osebe usmrtila, devet pa težko ranila. Štirideset let v moški obleki je bila v Londonu neka ženska, katero je te dni aretovala policija. Bila je svoj čas učiteljica, a ker je uvidela, da imajo kuharji boljše plačo, preoblekla se je in služila štirideset let za kuharja. — Deveturni delavnik. Avstrijska vlada namerava v jedni prihodnjih sej, kakor javljajo razni listi, predložiti zakonski načrt o deveturnem delavniku.

Iz Preddvora se nam naznanja: Sedmina po č. g. župniku Debeljaku je v četrtak ob 10. uri.

Razburjenje na graški univerzi. Nemškonnacionalni dijaki na graški univerzi so zopet razburjeni. Rektor Weiss je prepovedal, naznanjati v postu vabila na ples na deski v vseučilišču. Nemškonnacionalno dijaštvo je vložilo protest, češ, da se s tem omejuje »akademiška svoboda«, a protest ni nič pomagal, ker je rektor pri svoji odredbi ostal.

Mesto Višnjagora šteje po zadnjem ljudskem štetju 361 (?) prebivavcev. Vkljub temu, da so uradniki s svojimi družinami všteti, je število za 22 manjše, kakor pred 10 leti. — Po kmetskih občinah višnjegorske župnije se je število stanovnikov nekoliko pomnožilo, dasi ljudje močno zapuščajo domovino in se izseljujejo v Ameriko.

Koper na čast kralju Umberto. Obč. svet v Kopru je hotel proslaviti spomin na kralja Umberta s tem, da je zasnoval ustanovo 2000 K na korist ubožni hiši. Nadejal se, da bo vlada zamižala, ako bode ustanova na korist ubožni hiši. Vlada pa je bila mnenja, da so kljub temu patrijotična čustva žaljena in da je koperski obč. svet s proslavljanjem Umberta prekoračil svoj delokrog, ter je sklep obč. sveta koperskega sistiral. Koperski magistrat se bode proti odloku vlade — pritožil.

Počtena beseda iz Trsta »Novi List«, izhajajoč v Trstu, piše: Ko se je pred blizu tremi leti ustanovilo to prekorrstno gospodarsko društvo za vse Slovence, (N. str.) smo mi tako obžalovali, da je tako malo zanimanja za to društvo v naših tržaških slovenskih krogih, dočim je moralo postati takoj vsakomur jasno, da je baš za nas obmejne Slovence vsaki tak pokret velike važnosti. Načuditi se nismo mogli toliki apatiji, ki je vladala nasproti temu društvu v Trstu. Kmalu smo prišli do prepričanja, zakaj je tako. No, izvedeli smo, da je bilo temu krivo dejstvo, ker je društvo takorekoč zasnovalo duhovska slovenska stranka in ne njeni nasprotniki. Takoj smo izpoznali, od kod izvira mržnja. — Naj se danes še tako skuša prikrivati pravi izvor tej mržnji, resnica je in ostane, da sta v Trstu jedna ali k večjemu dve osebi, ki imata besedo v javnosti in ki ne moreti zatreti v svojem srcu mrzle antipatije do duhovščine in cerkve. Imenovati teh oseb nečemo še, a svet jih itak pozna. Iz te antipatije izvira tudi vse sovražno nastopanje proti »Slovincu« in njegovi stranki na Kranjskem, po drugi strani pa očitanje, da ta stranka ničesar ne stori za dobro primorskih Slovencev, katero očitaje se nanaša v precejšnji meri na »Našo stražo« z ozirom na ribiško društvo. Kakor antipatija jedne ali dveh nervoznih oseb čisto dela spor v javnosti, tako je tudi v tem slučaju. Samo ob sebi umevno pa je, da odbor »Naše straže«, kateremu se doprinaša od tukaj toliko dokazov osebne antipatije, tudi ne more ogrevati se za gmotno dobro primorskih Slovencev in tako ostane faktum, da zaradi mržnje jedne ali dveh mora trpeti prebivalstvo. Prvo bi bilo, da bi

se bila v Trstu od poklicanih krogov začela marljiva akcija za pristop k temu prekorrstnemu društvu, potem bi se bilo smelo tudi kaj zahtevati od društva. Ali pa imamo obmejni Slovenci, med katerimi je nekaj odličnih bogatašev, le pravico beračiti (in si tako zaslužiti dr. Tavčarjevega izraza »kraševski berači«) ne pa tudi sodelovati gmotno na osrednjih društvih? Potem pa bodimo pohlevniši nasproti onim, od katerih pričakujemo dobrot, sicer je opravičena sodba o tržaških Slovincih, da le radi sprejemamo dobrot od osrednjih bratov, a da smo za to proti njim še na moč krivični in arogantni«.

Slovensko trgovstvo v Trstu Za izobraževanje slovenskega trgovstva v Trstu skrbi »Trgovsko izobraževalno društvo«, ki je imelo te dni svoj prvi občni zbor. Društvo je otvorilo trgovsko šolo, v kateri poučujejo: ravnatelj šole Ulčakar knjigovodstvo in menjično pravo, profesor Merhar slovenščino. Fran Klemenčič računstvo, Vinko Perušek korespondenco. Šolo obiskuje okolu 40 uencev.

Izgubljen krava. Dne 26. svečana kupil je na sejmu v Dvači Abram Anton iz Vrhpolj, župnije Gročane, jedno kravo sive barve. Doma je bila krava v Velikem Otoku pri Postojni. Ko je bil v gostilni pri Rčevu kakih 15 minut, imel jo je zunaj privezano. Prišedši sem, krave ne najde več. Vkljub iskanju ni je našel več. Kdor zanjo dozna, naj pove, ker mož je ubog in ima s tem veliko škodo.

Meteor. mesečni pregled. Minuli mesec svečan je bil izvanredno mrzel in izvenzemski prvi teden tudi zelo suh. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celzijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj — 9.2°, ob dveh popoldne — 13°, ob devetih zvečer — 4.8°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca — 1.5°, za 4.9° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 735.3 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 0.7 mm pod normalom. — Mokrih dni je bilo 10, padavina, dež in sneg, znaša skupaj 86.3 mm. Med vetrovi je prevladoval jugovzhod, njemu posebno se imamo zahvaliti na tolikem mrazu.

Radi detomora so prijeli te dni 23. letno dekle Cec. Vrček iz Kamenc, ki je 18. m. m. porodila, a o tem ničesar povedala. Služila je pri posestnici Ter. Zore v Trebnjem, kjer so 2. t. m. našli pri štedilniku mrtvo truplo.

Luigerjeva čestitka papežu. Povodom 91letnice rojstnega dne papeža Leona XIII. je poslal dunajski župan dr. Luiger krasno brzojavno čestitko sv. očetu v Rim, katere konec slove: »Sprejmi, sv. oče, z dobrohotnostjo čestitko svojega, Tebi in sveti cerkvi zvesto udanega sina, ki s svojimi krščanskimi sosedami prosi k Bogu vsemogočnemu, da Ti v blagor celega človeštva podeli še mnogo življenjskih let«.

Kaj pa pravi »inteligence«? Iz zakladnice bedarij, ki se imenuje »Slovenski Narod«, povzemamo sledeče novosti: Katoličani so »predestinirani dediči nebeškega kraljestva«, »patentovani pozemeljski nebeščani«, in »votloprsnica klerikalna devotka«, ki je posestnica »mrzlega ognja jetičnega telesa«. Ta »usmiljena vredna devica« je »vsiljivka« in ima »k zatonu se nagibajoče pohotno življenje«. Katoliški poslanci so »razgreti siromaki« in »katoliške ljubice nevredni ljubimci«. Katoliška cerkev je »starijava votloprskava«. Grof Rhomberg, ki se je v gosposki zbornici postavil za katoliška načela, je »zarobljen klerikalni kričač«. Še celo liberalni minister Hartel je po »Narodovem« mnenju prišel »popolnoma pod klerikalni vpliv«. Zato mora »Narod« »klerikalnim naklepom posvečevati svojo pozornost«! (To bo seveda pomagalo!) Politično novico velikanske važnosti je včeraj poslal »Narod« med svet: »Premski učitelji nečejo povsem pritrjevati farovski kuharici«! Istotako važno je konstatiranje, da ima dr. Šusteršič »maslo na glavi«. Tako politikuje — »inteligence«.

Društva.

(Redni občni zbor »Slov. del. stavbenega društva« v Ljubljani) vršil se je v nedeljo dne 3. t. m. v veliki dvorani »Katal. Doma«. Otvoril je občni zbor g. dr. Ivan Janežič, ki je povdarjal, da je imelo društvo v preteklem letu mnogo posla. Omenja, da je potrebni kredit dobi-

valo društvo v prvi vrsti pri »Ljudski posojilnici«, nadalje pri »Mestni hranilnici«, kakor tudi pri »Kreditni banki«. Povdarja, da je imelo ravnateljstvo rešiti veliko prošnjo in tudi pritožbo. Tajnik Alojz Trtnik poroča, da je društvo imelo preteklo leto 37 sej in jeden izvanredni občni zbor. Na novo ustopilo je 45 članov, 8 jih je izstopilo in 5 se jih ni moglo sprejeti. Največjo sitnost delal je v preteklem letu društvu mestni magistrat ljubljanski, ki je od društva zahteval za nivalno črto stavbišča, mesto da bi podpiral društvo poštenih delavcev. Tako postopanje od strani občinskega zastopa je vredno graje in delavci si moramo to zapomniti! Obširno je razpravljali računski zaključek blagajnik Ziller. O računskem zaključku smo že pred dnevi poročali v »Slovincu«. Na predlog načelnika pregledovalcev računov se je direktoriju izrekla zahvala in računski zaključek se je odobril. Pred volitvijo odbora je izjavil predsednik č. g. dr. Janežič, da ne sprejme več predsedstva, ker mu je popolnoma nemogoče izvrševati nadaljnji posel. Izvoljeni bili so v direktorij: Dr. Krek, Ziller in Breskvar, kontrolorjem dr. Ignac Žitnik in Sedmak, pregledovalcem računov Kljun, Škof in Zangl, v razsodišče Zangl, Noč, Luknar, Korenjak in Kregar. Občni zbor je nadalje premenil pravila v tem smislu, da se raztegne delovanje društva na celo kranjsko deželo. Sprejet je bil nadalje tudi predlog, da se zahvali občni zbor č. g. kanoniku Kalanu za podporo in naklonjenost, ki jo je društvu izkazoval, kakor tudi dosedanjemu predsedniku na izbornem vodstvu. Predloga sta bila z navdušenjem sprejeta. — Odbor se je sledeče konstituiral: Predsednik dr. Krek, namestnik Mrvec, tajnik Trtnik in blagajnik Gostinčar.

(Društvo pomožnih uradnikov.) Čegar namen je, podpirati obolele člane o priliki bolezni, je imelo v soboto v gostilni »Miramar« občni zbor. Udeležilo se je obnega zboru 28 članov. Društveni ustanovnik predsednik gospod Gutnik je pozdravil navzočne. Tajnik gospod Sežun je poročal, da ima društvo 50 članov, bolnih je bilo tokom leta 12 članov, katerim se je izplačalo 121 K. Denarne podpore je poslal samo 1 član. Društvo ima premoženja 6200 K. Poziv pisarniškim šetom, da njihovo osobje pristopi k društvu, ni imel vspeha. Župan Hribar je dal društvu 400 K, zato je bil izvoljen častnim članom. Precej ostra debata se je vnela o nagradi društvenim funkcionarjem. Večina govornikov je soglašala v tem, da se nagrada da le blagajniku gosp. Bezensku. Ta predlog je bil konečno tudi sprejet, a gospod Bezenske je odklonil vsako nagrado. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni v odbor gg.: Kandare, Dodič, Speil, Florjancič, Zadel, Negovetič in Gutnik, Hauptman, Nedeljko, Bezenske, Sežun, ki so pa izvolitev odklonili, na kar so namestu teh gospodov vstopili v odbor gg. Widmayer, Bischof, Franke in Benda. Gospod Hauptman je šibal zavratne napade na prejšnji odbor. Ne ve vsak, koliko je bilo truda, da se je društvo učvrstilo. Ločitev dosedanjega predsednika gospoda Gutnika iz odbora je osramotila. Govornik je predlagal, naj se gospoda Gutnika za mnoge zasluge izvoli častnim članom. Soglasno sprejeto. Gospod Widmayer je želel samo slovenska pravila, a se je prešlo preko tega na dnevni red. Ker se ni noben drug, izvzemši gosp. Vidmajerja, opetovano oglašil k besedi, predlagal je član Zadel, »naj se ne mlati prazna slama« in občni zbor zaključil. Sprejeto. — Končno omenjamo, da je društvo kljub malemu številu svojih članov lepo vspevalo.

Telefonska in brzejavna poročila.

Dunaj, 5. marca. Dr. Šusteršičev predlog o poljedelskih zadrukah je bil brez prvega branja izročen poljedelskemu odseku. Ker so za predlog tudi Mladočehi, je hitra rešitev predloga zagotovljena. Referentom je izbran posl. Povše.

Dunaj, 5. marca. V današnji seji poslanske zbornice je prišlo do pravečatega pretepa. Prvi govornik Zazvorka je zašel v prepir s podpredsednikom Pradejem, na kar mu je Prade odvez besedo. V tem trenutku so skočili češki radikaleci in češki agrarci na Pradeta in Fressl je iztrgal Pradetu iz rok nek spis in ga vrget na tla. Nemški radikaleci Berger, Iro in Malik bili so nakrat za Fresslom, katerega so vrgli na tla ter ga klofotali. Tudi drugi radikaleci so se spojili in v silnem vrišču je podpredsednik zaključil za 10 minut zborovanje. Po zopetni otvoritvi seje je predsednik poklical k redu poslanca Fressla, na

kar je prišla v prvo branje rekrutni predloga. Češki agrarci so očitali Mladočehom, zakaj niso branili Fressla, na katera očitanja so Mladočehi niso zmenili, za kar je vsa zbornica ploskala.

Dunaj, 5. marca. (C. B.) Ko se je nekoliko polegel vihar, je pričel govoriti o vladni predlogi glede vojaških novincev poslanec Horica. — Češki radikaleci so ga skušali opetovano motiti, za kar so jih strogo prijeli Mladočehi. Zbornica je živahno odobraval taktiko mladočškega kluba. Seja se nadaljuje.

Dunaj, 5. marca. V včerajšnji seji poslanske zbornice, ki je trajala do najzadnje ure po noči, je bil z veliko večino sprejet predlog poslanca Skeneta, naj pride na dnevni red današnje seje vladna predloga o vojaških novincih, potem pa državna žganjarina in konečno investicijske predloge. Proti so glasovali samo Schönererjevci in del nemških nacijsonalcev, posebno koroški in solnograški poslanci.

Dunaj, 5. marca. Član gospodske zbornice, opat benediktinskega samostana pri Šotih na Dunaju, dr. Ernest Hauswirth, je včeraj umrl.

Dunaj, 5. marca. Nekaterim listom se poroča, da so za hipni državni preobrat, ki se zgodi, ako ostane državni zbor brezdelen, že vse priprave dogotovljene. Nova ustava je že izdelana. Na čelu ji bo izvoljeni državni svet, poslanska zbornica pa se bo zmanjšala na 200 poslancev, katerih naloga bo po oktroizaciji poslovnika, predloge državnega sveta sprejeti ali pa odkloniti.

Dunaj, 5. marca. Tukajšnje društvo poštnih uradnikov je izključilo vse ženske člane in odslej žensk ne bo več sprejemalo v društvo.

Dunaj, 5. marca. Po poročilu nemških listov se je dr. Stransky imenom Čehov obrnil z raznimi predlogi do skrajne leve na Ogerskem. Moč Mladočehov, oslabljeni dualizem in več drugega priporoča zvezo Čehov z Madjari. Že Košut je priporočal to zvezo.

Dunaj, 5. marca. Proti izvolitvi poslanca Klofača v dvanajstem volivnem okraju češkem ima pomisleke oddelek, ki se je pečal z njegovim volivnim aktom. Zadeva se je sedaj odstopila legitimacijskemu odseku.

Ormož, 5. marca. Nemški občinski zastop je deželnega šolskega nadzornika Linhart imenoval častnim meščanom, ker je Linhart pridobil Ormožu nepotrebno nemško šolo.

Belgrad, 5. marca. Vlada hoče storiti potrebne korake za shod jugoslovanskih časnikarjev.

Petrograd, 5. marca. Car je poklonil siromašnim Fincem 7 milijonov kron.

Pariz, 5. marca. Minister Baudin se je v nekem govoru spominjal revolucije l. 1848. in proklamacije druge republike, ter izjavil, da bodo republikanci še strožje vporabljali republikanske zakone, ako se bo poskušalo zopet pomoči do vlade lažem in hinvastvu (!)

London, 4. marca. Kralj Edvard pride meseca maja zopet v Homburg in sicer iz zdravstvenih ozirov.

London, 4. marca. Glasom najnovejšega uradnega izkaza vojnega urada so izgubili doslej Angleži ubitih, ranjenih, invalidov in bolnih 107.633 mož. Skupna armada je štela 282.000 mož.

Kapstadt, 5. marca. Kuga se vedno bolj širi. Včeraj in predvčerajšnjim je bilo 11 novih slučajev.

London, 5. marca. Reuterjev urad javlja iz Colesberga, da se je Dewetov in Steinov prehod čez reko Oranje izvršil blizu razdrtega mostu pri Lilienfonteinu.

London, 4. marca. »Pal Mall Gazette« poroča iz Pekina 2. t. m., da se kitajski cesar koncem marca povrne v Pekin. Njegova telesna straža je že zbrana v Singanfu. Mej mejnarodnimi četami so se pojavile koze.

London, 4. marca. Iz Pekina se poroča, da so se zastopniki vlasti zje-

dinili, da bodo zahtevali še za 10 mandarinov iz province izvršitev smrtne obsodbe, za 50 mandarinov pa degradacijo.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„In rerum natura“, rekel je, „ste dve vrsti rečij: bistva in lastnosti. Če dokažem, da kuga ni ne to ne ono, dokažem tudi, da je sploh ni, da je izmišljotina. Bistvene reči so vidljive ali nevidljive. Da je kuga nevidljiva, tega ne trdi nihče. Vidljive bistvene stvari so prvotne ali sestavljene. Prvotna reč ni kuga; to povem s štirimi stavki. Kuga ni zračna tvarina, ker bi ne šla od telesa do telesa, ampak bi izpuhtela v višave. Kuga ni vodna tvarina, ker bi se razlila, in bi jo veter posušil. Kuga ni ognjena tvarina, ki bi zgorela. Kuga ni prstena tvarina, ker bi jo lahko otipali. Tudi ni sestavljena bistvena reč, ker bi jo lahko videli in otipali. Kdo je že videl kugo ali jo otipal? — Ostanjejo nam še lastnosti. Ti gospodje pravijo, da jo naležemo drug od drugega. Pod to pretvezo čenčajo take bedastoče. Če je lastnost, bila bi torej prenesljiva lastnost. To jim beli glavo. Kajti v celem modroslovju je najbolj jasno in dognano, da lastnosti niso prenesljive. Če se ognejo Scili s tem, da pravijo o kugi, da je prvotna lastnost, padejo v Karibdo. Če je namreč prvotna, ne dá se nalezti, ne razširi se, kot blebetajo. Čemu tedaj čenčajo o zateklinah, o spuščanjih, o črnikastih turih...“

„Čenčel!“ zine kdo izmed družbe.
„Ne, ne!“ odgovori don Ferrante. „Veda je veda. Treba jo je le znati porabiti. Oteklina, spuščaji, črni turi, zatekanje žlez, višnjeve grče, črne pege; to so lepe besede in nekaj pomenijo. A s tem vprašanjem nimajo ničesar opraviti. Kdo taji, da teh stvari ni? Vpraša se le, kako nastanejo.“

Tu se začno za don Ferrante težave. Dokler je govoril samo zoper nalezljivost bolezni, poslušali so ga vsi verno. Kajti vglad učenjakov je zelo velik, dokler govori stvari, o katerih so poslušalci že preverjeni. Ko pa don Ferrante začne trditi, da se zdravniki ne motijo samo s tem, da napovedujejo splošno bolezen, temveč tudi v vzrokih, tedaj — mi govorimo o prvi dobi, ko na kugo ni hotel nikdo verjeti — tedaj mu vse ugovarja in oporeka.

Njegova pridiga je pri kraju, svojo učnost razklada le še polagoma v manjših odstavkih.

„To je pravi vzrok“, rekel je don Ferrante, „katerega mora vsakdo pripoznati. Naj le taji osodepolno zvezo Saturna in Jupitra! Kdo še ni slišal, da se razširjajo nebeški vplivi? Ali mi hočejo gospodje tajiti nebeške vplive? Ali mi hočejo tajiti zvezde? Ali hočejo tajiti, da so zvezde na nebu kar meni nič tebi nič in da nimajo z zemljo nič opraviti? Kakor bučike šivank v blazinici? Jaz ne umem zdravnikov! Priznajo, da smo pod osodepolno konjunkcijo; pravijo nam pa, naj se ne dotaknemo te ali one stvari. Kakor bi mogli preprečiti vpliv nebeških teles, če se ne dotikamo zemeljskih! In kako pridno sežigajo čunje! Ubogo ljudstvo! Sežgite Jupitra! Sežgite Saturna!“

His fretus, na te razloge se namreč zanašajo, se ni varoval kuge, nalezil jo je, vleže se in umre kot junak Metastasijev, ki se bori proti zvezdam.

In njegova slavna knjižnica? Mogoče še stoji ob starih stenah v kakem zidovju. (Dalje prih.)

Umrli so:

2. marca. Alojzij Pogačnik, uradni sluga, 31 let, Sv. Petra cesta 53, jetika. — Matilda Fritsch, inženirja vdova, 41 let, Marije Terezije cesta 1, srčna hiba. — Fran Menart, delavec, 36 let, Velike čolnarske ulice 9, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 4. marca 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K	7.74	do	K	7.75
» za majjunij	»	7.83	»	»	7.84
» za jesen	»	7.96	»	»	7.97
Rž za pomlad	»	7.70	»	»	7.71
» za majjunij	»	7.67	»	»	7.68
» za jesen	»	7.01	»	»	7.02
Turšica za majjunij	»	5.52	»	»	5.53
» za julij-avg.	»	5.62	»	»	5.63
Oves za pomlad	»	6.58	»	»	6.60

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrar	Nebo	Palavica v 24 urah
4	9. zveč	732.1	4.7	sl. szah.	jasno	
5	7. zjut.	734.8	-2.5	sl. svzh.	jasno	0.0
6	2. popol.	734.3	10.6	sr. szah.	»	

Srednja večerajšnja temperatura 6.0 normale: 1.8

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dné 23. febr. do dné 2. marca

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg	1.28		Pšenična moka 100 kg	27	—
» II. »	1.8		Koruzna »	16	—
» III. »	1		Ajdova »	28	—
Telečje meso »	1.10		Fižol, liter	—	20
Prasijče » sveže	1.40		Grah, »	—	—
» prek. »	1.33		Leča, »	—	—
Kostrunovo meso »	—	80	Kaša, »	—	24
Maslo »	2	—	Ričet, »	—	22
Surovo maslo »	2	—	Pšenica » 100 kg	16	—
Mast prasijča »	1.30		Rž »	15	40
Slanina sveža »	1.30		Ječmen »	15	—
» prekajena »	1.40		Oves »	14	—
Salo »	1.20		Ajda »	14	—
Jajce, jedno »	—	5	Proso, belo, »	18	—
Mleko, liter »	—	20	» navadno »	14	—
Smetana, sladka liter »	—	80	Koruzna »	12	80
» kisl. »	—	80	Krompir »	5	—
Med » » kg	—	—	Drva, trda, m ³ »	8	—
Piščanec » »	1.80		» mehka, »	5	—
Golob » »	—	40	Seno, 100 kg »	4	80
Raca » »	—	—	Slama, » »	4	80
Zajec » »	—	—	Stelja, » »	—	—

Barve za umetnike, düsseldorfске, dr. Schönfelda, v pisnicah, za akademične slikarje, ter Kasparjeve in Spitzauerjeve, dobé se pri trdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 7 11-9

231 1-1

Tažnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nepozabna mati, stara mati in tašča, gospa

Neža Pirc

posestnica

po dolgi mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, danes ob polu starih z utraj, v starosti 57 let, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajneke bo v četrtek, 7. t. m., dopoldne ob 10. uri.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi.

Predrago rajnko priporočamo v blag spomin.

V Kropi, dné 5. marca 1901.

Danilo Pirc, magister farmacije, **Matija Pirc**, slušatelj filozofije, **Neža Šaro** roj. **Pirc**, **Elizabeta Legat** roj. **Pirc**, otroci. — **Karol Šaro**, masinist, **Jakob Legat**, posestnik, zeta. — **Zofja Pirc** roj. **Vidmar**, c. kr. poštarica, sinaha. — **Vse vnukinje**.

Mesto vsacega posebnega naznanila.

233 1-1

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam, da mi je umrla draga mati

Helena

ter jo priporočam v prijazen „memento“.

Anton Čadež, katehet.

234 1-1

Vabilo

na

I. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v St. Jurji pri Kranju, registr. zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bode vršil

v nedeljo dné 17. marca 1901 ob 1/4. uri popoldne

v zadržni pisarni v hiši gospe Zihert-jeve.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računa za l. 1900
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti in nasveti

NB. Ako bi občni zbor ob 1/4. uri ne bil sklepčen, prične se pol ure kasneje drugi občni zbor, ki sme brezpogojno brez ozira na število navzočih zadržnikov sklepati.

St. Jurij pri Kranju, dné 4. marca 1901.

Načelstvo.

Istrijsko vino.

Kmetijska zadruga Vodnjan v Istri (Cassa rurale Dignano, Istria) ima na prodaj direktno iz kmetijskih klet

(3) **nad 3000 hektol.**

dobroga črnega in belega vina od 15 kr. na prej, kakor tudi finega namiznega olja iz lastnih oljk. — Večje partije vina po dogovoru z načelnikom zadruge. — Za pristnost vina in solidno potrebo se jamči.

Za načelnništvo:

Ant. Melusa. **Ivan Pujman.**

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja **G. Piccoli** v Ljubljani

dvornega zdravnika Nj. Svetosti papeža

ima v sebi **90krat več železa**

kakor druga po reklamah nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 6-12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, neravnih ali vsled bolezni oslabilih oseb, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih. II. 590 50-84

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Vožnjekarte in tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. k. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20, ali pa 127 25-4

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Drože

(Frucht-Presshefe)

vsak dan sveže, najboljše kakovosti, priporoča tovarna spirita in droži v Račjah (Kranichsfeld) na Stajerskem.

Naročila naj se naslavljaajo na zastopn. **g. F. S. Rojnika** v Ljubljani Pred škofijo 22.

185 10-5

„The Mutual“,

zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Ustanovljena 1842. Z nasprotnim zavarovanjem.

Skupno premoženje dné 1. januarja 1900:

K 1489⁶/₁₀ milijonov.

Čisti dobiček v prid zavarovancev leta 1899:

K 38,158.423.

202 7-6

Jamstvena glavica za zavarovalne pogodbe v Avstriji sklenjena je shranjena pri c. kr. ministerskem plačilnem uradu na Dunaji.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

BRATA POLLAK v Ljubljani.

Dunajska borza.					
Dné 5. marca.					
Skupni državni dolg v notab.	98.65	20 mark	23.49	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106.10
Skupni državni dolg v srebru	98.55	20 frankov (napoleonidor)	19.07	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25
Avstrijska zlata renta 4%	118.25	Italijanski bankovci	90.55	Priporočne obveznice državne železnice	428.50
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	98.30	C. kr. cekini	11.33	» južne železnice 3%	349.15
Ogerska zlata renta 4%	118.10			» južne železnice 5%	124.25
Ogerska krona renta 4% 200	93.65			» dolenskih železnice 4%	99.50
Avstro-ogerske bančne delnice, 500 gld.	166.6	Dné 4. marca.			
Kreditne delnice, 160 gld.	683.75	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181. —	Kreditne srečke, 100 gld.	401. —
London vista	240.32 1/2	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	168. —	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	370. —
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.35	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207.50	Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gld.	48. —
		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96. —	Ogerskega » » 5 »	25. —
		Tisne srečke 4%, 100 gld.	148. —	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	14.25
		Dunavske vravnavnne srečke 5%	261. —	Rudolfove srečke, 10 gld.	60. —

Salmove srečke, 40 gld.	189. —
St. Genois srečke, 40 gld.	230. —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	383. —
Ljubljanske srečke	57. —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	273.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6325. —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	843. —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	154. —
Mavrska družba avstr. plan.	446. —
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	460. —
Papirnih rubljev 100	253.50

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosede kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk „Kotliške Tiskarne“ v Ljubljani.